

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
MOLDOVA

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL

Česká
republika

TRANSITION
Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic

RESPECTAREA REGIMULUI CONFLICTELOR DE INTERESE DE CĂTRE ALEȘII LOCALI

Transparency International – Moldova

Chișinău, 2024

Acest raport a fost realizat de Transparency International – Moldova în cadrul proiectului „Prevenirea conflictului de interese la nivel local. Preluarea bunelor practici din Republica Cehă în Republica Moldova”, finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Cehe. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat poziția donatorului.

Abrevieri:

ANI – Autoritatea Națională de Integritate

CALM – Congresul Autorităților Locale din Moldova

CI – Consiliul de integritate

CNA – Centrul Național Anticorupție

CNI – Comisia Națională de Integritate

CSJ – Curtea Supremă de Justiție

CSM – Consiliul Superior al Magistraturii

CSP – Consiliul Superior al Procurorilor

Cuprins:

		Pag.
	<i>Abrevieri</i>	3
	Sumar	4
1	Repere metodologice	5
2	Trecerea în revistă a cadrului normativ și instituțional	5
3	Punerea în aplicare a prevederilor legale	11
	Concluzii și recomandări	15
	<i>Anexa nr. 1. Regimul conflictului de interese: acte de constatare a încălcării emise în privința aleșilor locali</i>	20
	<i>Anexa nr. 2. Regimul conflictelor de interese: acte de constatare a lipsei încălcării în privința aleșilor locali</i>	29
	<i>Anexa nr. 3. Lista aleșilor locali cărora li s-a aplicat interdicția de a ocupa aceeași funcție</i>	32

Sumar

Prezentul Studiu are drept scop evaluarea nivelului de aplicare, în privința aleșilor locali, a regimului conflictelor de interese.

În sensul Studiului, prin aleși locali se înțeleg următoarele categorii de demnitari:

- consilierii consiliilor sătești (comunale), orășenești (municipale), raionale;
- primarii și viceprimarii;
- primarul general al municipiului Chișinău, pretorii și vicepretorii;
- președinții și vicepreședinții raioanelor.

În vederea atingerii scopului Studiului, s-au urmărit mai multe obiective, și anume:

- trecerea în revistă a cadrului național (normativ și instituțional) în domeniu;
- analiza datelor statistice și practicilor relevante;
- elaborarea recomandărilor care ar îmbunătăți mecanismul de declarare, soluționare și control al conflictelor de interese, inclusiv cel aplicabil aleșilor locali.

Pornind de la obiectivele urmărite, Studiul este structurat în trei capitole.

Cel dintâi capitol trece în revistă cadrul național (normativ și instituțional) în domeniu. Capitolul începe cu referințele de rigoare la reglementările inițiale în domeniu – Legea nr. 16/2008 cu privire la conflictul de interese. Legea citată a rămas inaplicabilă până la înființarea, în anul 2012, a CNI. Chiar din momentul înființării acesteia, au fost recunoscute mai multe lacune, fapt care a determinat reorganizarea instituției, începând cu anul 2016, în ANI. Procesul inițiat de reformă instituțională a fost unul încetinit. Controlul privind respectarea regimului conflictelor de interese a fost reluat abia în anul 2018, odată cu suplینirea funcțiilor de inspectori de integritate. Actualul cadru normativ în domeniu constă din două legi speciale – Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Modul de aplicare a legilor speciale este evaluat în capitolul al doilea din Studiu. Capitolul conține o analiză a datelor statistice și practicilor aplicate în procesul de declarare și soluționare a conflictelor de interese, dar și în procesul de control al respectării regimului conflictelor de interese. Analiza nuantează, în special, datele statistice și practicile ce țin de aleșii locali. Aleșii locali au o pondere esențială între persoanele vizate de control, precum și între persoanele în privința cărora au fost constatate încălcări ale regimului conflictelor de interese. Aceste realități ar putea fi determinate de mai multe cauze, inclusiv familiarizarea insuficientă a aleșilor locali cu exigențele legii.

De altfel, cadrul normativ și instituțional în domeniu nu este perfect. În calitate de concluzie generală s-a reținut faptul că, deși există reglementări, precum și mecanisme instituționalizate de aplicare a legii, acestea nu sunt suficient de eficiente. O analiză a deficiențelor și mai multe recomandări în vederea depășirii acestora se conțin în capitolul al treilea din Studiu. Recomandările, în egală măsură, țin de cadrul normativ și cel instituțional. În cazul aleșilor locali, în special, ar fi importante campanii de formare și de sensibilizare, care i-ar familiariza cu exigențele legii.

În elaborarea Studiului au servit drept surse de bază datele furnizate de către autorități, inclusiv în rapoartele anuale de activitate, dar și datele conținute în cercetări similare.

Studiul conține, în anexe, o listă a actelor de constatare a încălcării regimului conflictelor de interese emise, în privința aleșilor locali, începând cu anul 2018 până în noiembrie 2024, precum și o listă a actelor de constatare a lipsei încălcării regimului conflictelor de interese emise, în privința aleșilor locali, începând cu anul 2018 până în noiembrie 2024. De asemenea, în anexă, se conține și o listă a aleșilor locali în privința cărora a fost aplicată, începând cu anul 2018 până în noiembrie 2024, interdicția de a ocupa aceeași funcție.

I. Repere metodologice

Prezentul Studiu are drept scop evaluarea nivelului de aplicare, în privința aleșilor locali, a regimului conflictelor de interese.

În sensul Studiului, prin aleși locali se înțeleg următoarele categorii de demnitari:

- consilierii consiliilor sătești (comunale), orășenești (municipale), raionale;
- primarii și viceprimarii;
- primarul general al municipiului Chișinău, pretorii și vicepretorii;
- președinții și vicepreședinții raioanelor.

În vederea atingerii scopului Studiului, s-au urmărit mai multe obiective, și anume:

- trecerea în revistă a cadrului național (normativ și instituțional) în domeniu;
- analiza datelor statistice și practicilor relevante;
- elaborarea recomandărilor care ar îmbunătăți mecanismul de declarare, soluționare și control al conflictelor de interese, inclusiv cel aplicabil aleșilor locali.

Astfel, cercetarea este multi-aspectuală și se axează, pornind de la obiective, pe următoarele dimensiuni:

- cadrul în domeniu (normativ și instituțional);
- punerea în aplicare;
- finalitatea.

În demersul de cercetare, au fost utilizate următoarele metode:

- expertiza cadrului normativ, care s-a efectuat din perspectiva vulnerabilității normelor de drept, identificându-se deficiențele normative (lacune de drept, formulări ambigue, coliziuni ale normelor de drept etc.);
- prelevarea și sinteza (generalizarea datelor cantitative relevante scopului Studiului);
- exemplificarea curenților (normative, instituționale, de aplicare) prin studii de caz.

Pornind de la obiectivele urmărite, Studiul este structurat în trei capitole.

În elaborarea Studiului au servit drept surse de bază datele furnizate de către autorități, inclusiv în rapoartele anuale de activitate, dar și datele conținute în cercetări similare.

Perioada evaluată constituie: 2018 – 2024 (pentru anul 2024, datele au fost colectate până în 15 noiembrie).

II. Trecerea în revistă a cadrului normativ și instituțional

Primul act normativ care reglementa, în special, regimul conflictelor de interese în serviciul public a constituit Legea nr. 16/2008 cu privire la conflictul de interese.¹

Legea citată stabilea:

- principiile generale de tratare și soluționare a conflictului de interese;
- modul de identificare și soluționare a conflictului de interese;
- modul de declarare a intereselor personale;
- regimul incompatibilităților și restricțiilor;

¹ Legea nr. 16/2008 cu privire la conflictul de interese, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 94-96, art. 351.

- modul de exercitare a controlului asupra executării legii;
- răspunderea pentru încălcarea prevederilor legii.

Deși a intrat în vigoare la 30 mai 2008, Legea nr. 16/2008 a devenit aplicabilă plenar la 6 ianuarie 2012, odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 180/2011 cu privire la Comisia Națională de Integritate². CNI, în temeiul art. 25 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Legea nr. 16/2008, urma să exercite controlul asupra executării prevederilor legale.

Practic, din momentul înființării CNI, carențele cadrului național aferent au determinat reorganizarea acesteia în ANI. În acest sens au fost adoptate Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate³ și Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale⁴. La 1 august 2016, data intrării în vigoare a Legii nr. 132/2016 și a Legii nr. 133/2016, au fost abrogate Legea nr. 180/2011 și Legea nr. 16/2008.

Legea nr. 133/2016 reglementează obligația și modul de declarare a intereselor personale, precum și mecanismul de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Noțiunea conflictului de interese este definită în art 2 din legea menționată. Astfel, prin conflict de interese se înțelege situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii. Constituie interes personal orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale. Sunt persoane apropiate soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectul declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră). Se consideră concubin/concubină partenerul/partenera împreună cu care subiectul declarării a conviețuit și a deținut, a folosit sau a dispus în comun de unul sau mai multe bunuri în anul fiscal precedent, fără încheierea căsătoriei. Se prezumă că au calitatea de concubin/concubină persoanele care, pe parcursul anului fiscal precedent, au locuit împreună cel puțin 183 de zile. În ceea ce privește persoana aflată la întreținere, prin aceasta se înțelege persoana care are un venit anual ce nu depășește două salarii medii lunare pe economie, precum și locuiește împreună cu subiectul declarării sau este întreținută de acesta, inclusiv în baza unui contract de întreținere pe viață.

În virtutea art. 3 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 133/2016, aleșii locali sunt subiecți ai declarării, ocupând funcții de demnitate publică. Funcțiile de consilier al consiliului sătesc (comunal), orașenesc (municipal), raional, precum și funcțiile de primar general al municipiului Chișinău, primar, viceprimar, pretor și vicepretor, dar și funcțiile de președinte și vicepreședinte al raionului, sunt funcții de demnitate publice în sensul Legii nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică⁵.

² Legea nr. 180/2011 cu privire la Comisia Națională de Integritate, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 1-6, art. 02.

³ Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 245-246, art. 511.

⁴ Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 245-246, art. 513.

⁵ Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 194-196, art. 637.

Declararea și controlul averii și al intereselor personale sunt reglementate de capitolul al doilea din legea citată. Astfel, din perspectiva intereselor personale, sunt declarate inclusiv:

- calitatea de membru al organelor de conducere, administrare, revizie sau control în cadrul unor organizații necomerciale sau societăți comerciale, deținută de subiectul declarării și membrii familiei, concubinul/concubina acestuia;
- calitatea de asociat, de acționar sau de membru în cadrul unui agent economic, al unei organizații necomerciale sau societăți comerciale, deținută de subiectul declarării și membrii familiei, concubinul/concubina acestuia;
- contractele, inclusiv cele de asistență juridică, de consultanță și civile, încheiate de către subiectul declarării și membrii familiei, concubinul/concubina acestuia, inclusiv de către persoanele juridice în care aceștia sunt beneficiari efectivi, sau aflate în derulare în timpul exercitării funcției/mandatului acestuia, finanțate din bugetul de stat, din bugetul local și din fonduri externe ori încheiate cu societățile comerciale cu capital de stat.

Declarația de avere și interese personale se depune de subiectul declarării în formă electronică prin intermediul serviciului electronic disponibil pe pagina web oficială a ANI în conformitate cu modelul prevăzut de Legea nr. 133/2016. Semnarea declarației în formă electronică se efectuează prin utilizarea semnăturii electronice emise în condițiile legii. Declarația se publică pe pagina web oficială a ANI, cu excepția informațiilor specificate de lege. Declarația se depune anual, până în data de 31 martie. În cazul angajării, al validării mandatului ori al numirii în funcție, după caz, declarația de depune în termen de 30 de zile de la data angajării, validării mandatului ori numirii în funcție. După încetarea mandatului sau a raporturilor de muncă ori de serviciu, subiectul declarării este obligat să depună declarația în termen de 30 de zile de la data încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu. În cazul în care subiectul declarării constată că în declarație au fost introduse date incomplete sau eronate, acesta are dreptul să depună declarația rectificată în termen de 30 de zile de la data expirării termenului-limită pentru depunerea declarației. Declarația inițială și declarația rectificată se păstrează în sistemul informațional e-Integritate.

Reglementările privind conflictul de interese și modul de soluționare a acestuia se conțin în capitolul al treilea din legea menționată. Legea face distincția între trei categorii de conflicte de interese, și anume:

- conflict de interese potențial;
- conflict de interese real;
- conflict de interese consumat.

Conflictul de interese potențial reprezintă situația în care interesele personale ale subiectului declarării ar putea conduce la apariția unui conflict de interese real și care se declară în condițiile generale ale legii.

Conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sunt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor legii.

În cazul apariției unui conflict de interese real, subiectul declarării este obligat:

- să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află;
- să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică până la soluționarea conflictului de interese.

Informarea despre apariția unui conflict de interese real trebuie să se efectueze până la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei. Informarea trebuie să ia forma unei declarații scrise și să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Declarația privind conflictul de interese real se înregistrează în Registrul declarațiilor privind conflicte de interese, care trebuie să fie ținut în corespundere cu modelul prevăzut de lege de către persoana desemnată de conducătorul organizației publice.

Urmare a informării despre conflictul de interese, conducătorul organizației publice este obligat:

- să nu admită cu bună știință ca persoanele ce activează în organizația publică pe care o conduce să-și îndeplinească atribuțiile de serviciu fiind în situații de conflict de interese real;
- să informeze imediat ANI despre situațiile în care persoanele ce activează în organizația publică pe care o conduce au admis conflicte de interese, în vederea sancționării acestora;
- să informeze semestrial, în formă scrisă, ANI despre depistarea încălcărilor prevederilor ce se referă la conflictele de interese, indicând încălcările depistate și măsurile întreprinse.

Soluționarea unui conflict de interese real se face prin examinarea situației de conflict și prin determinarea și aplicarea uneia din următoarele opțiuni pentru soluționarea conflictului:

- restricționarea accesului subiectului declarării, afectat de un conflict de interese, la anumite informații sau restricționarea participării lui la examinarea situațiilor care au legătură cu interesul său personal;
- transferul subiectului declarării într-o altă funcție, cu acordul scris al acestuia;
- redistribuirea sarcinilor și atribuțiilor subiectului declarării sau delegarea responsabilității de emitere/adoptare a actului administrativ, de încheiere a actului juridic, de participare la luarea deciziei sau de luare a deciziei către o altă persoană cu competențe decizionale, inclusiv în cazul în care conflictul de interese real se poate repeta;
- acceptarea emiterii/adoptării actului administrativ, încheierii actului juridic, participării la luarea deciziei sau luării deciziei, dacă opțiunile de soluționare specificate mai sus nu pot fi aplicate.

Conflictul de interese real se soluționează de către subiectul declarării, conducătorul organizației publice sau ANI, după caz. Subiectul declarării este obligat să se conformeze deciziei de soluționare a conflictului de interese real în care se află. Până la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării îi este interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii. Subiectul declarării poate soluționa conflictul de interese real în care se află prin abținerea de la rezolvarea cererii/demersului, de la emiterea/adoptarea actului administrativ, de la încheierea actului juridic, de la participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informând toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor.

În cazul soluționării conflictului de interese real prin abținere, subiectul declarării este obligat să informeze cu privire la soluționarea prin abținere șeful ierarhic, organul ierarhic superior, ANI, după caz.

Conducătorul organizației publice, ANI, în termen de 3 zile de la data la care a fost informat despre conflictul de interese real al subiectului declarării, are obligația să soluționeze conflictul de interese. La aplicarea opțiunii de acceptare a emiterii/adoptării actului administrativ, încheierii actului juridic, participării la luarea deciziei sau luării deciziei, conducătorul organizației publice informează, în termen de 3 zile lucrătoare de la aplicarea respectivei opțiuni, ANI cu privire la conflictul de interese real soluționat.

La identificarea celei mai bune soluții pentru rezolvarea unei situații de conflict real urmează să se ia în considerare interesele organizației publice, interesul public, interesele legitime ale salariaților, nivelul și tipul funcției deținute de persoana în cauză, natura conflictului de interese, precum și alți factori.

În cazul în care conducătorul organizației publice nu poate soluționa un conflict de interese real, acesta se adresează ANI.

În ceea ce privește aleșii locali, este de remarcat că președinții de raioane, consilierii locali și primarii sunt obligați să informeze ANI imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre orice situație de conflict de interese real în care se află. ANI înregistrează declarațiile privind conflictele de interese ale subiecților menționați în Registrul declarațiilor privind conflicte de interese.

Conflictul de interese real al consilierilor locali, primarilor și președinților de raion se soluționează de către ANI în termen de 3 zile lucrătoare de la primirea informației privind existența unui conflict de interese real, prin oferirea uneia dintre următoarele soluții:

- recomandarea de a delega responsabilitatea de emiterie/adoptare a actului administrativ, de încheiere a actului juridic, de participare la luarea deciziei sau de luare a deciziei către un terț;
- recomandarea de a accepta emiteria/adoptarea actului administrativ, încheierea actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei, dacă opțiunea de soluționare specificată mai sus nu poate fi aplicată.

În cazul în care subiectul declarării a informat, în condițiile legii, ANI cu privire la existența conflictului de interese, iar ANI nu a soluționat conflictul de interese în termenul prevăzut de lege, persoana vizată nu poate fi sancționată pentru încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Dacă conflictul de interese real a fost declarat de subiectul declarării și a fost soluționat de ANI, iar acesta se repetă având același subiect, obiect și conținut, conflictul de interese nu se mai declară, considerându-se soluționat.

Actele administrative emise/adoptate sau actele juridice încheiate personal sau prin intermediul unei persoane terțe într-o situație de conflict de interese real sunt lovite de nulitate absolută, cu excepția cazului în care anularea acestora ar aduce daune interesului public.

ANI adresează instanței de judecată cereri privind constatarea nulității absolute a actelor administrative emise/adoptate sau actelor juridice încheiate, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese. Cererea privind constatarea nulității absolute poate fi depusă și de către persoanele care se consideră lezate în drepturi ca urmare a unui conflict de interese.

Controlul intereselor personale se efectuează de către ANI în conformitate cu Legea nr. 132/2016. Prevederile privind modul de desfășurare a controlului, rezultatele controlului și efectele constatării încălcărilor legii se conțin în articolele 37-39 din legea menționată. Astfel, controlul se efectuează de către ANI din oficiu ori la sesizarea unor persoane fizice sau persoane juridice, în conformitate cu prevederile legii și ale Metodologiei de efectuare a verificărilor și controalelor de către inspectorii de

integritate⁶. Controlul din oficiu se inițiază printr-o sesizare făcută de președintele ori vicepreședintele ANI sau de inspectorul de integritate. Controlul din oficiu este inițiat în cazul în care, în urma verificării unei declarații de avere și interese personale, inspectorul de integritate identifică eventuale încălcări ale legii, precum și în baza unor informații publice sau al unor sesizări anonime. Sesizarea privind efectuarea controlului din oficiu se repartizează aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor. După repartizarea aleatorie a sesizărilor de efectuare a controlului, inspectorul de integritate inițiază verificarea prealabilă a acestora. Controlul nu poate fi inițiat în cazul în care de la admiterea conflictului de interese au trecut mai mult de trei ani. Controlul se efectuează în cel mult 3 luni de la repartizarea sesizării. Ținând cont de complexitatea controlului, de comportamentul participanților vizati și a autorităților relevante, în baza unei solicitări motivate a inspectorului de integritate, președintele sau vicepreședintele ANI poate prelungi termenul de efectuare a controlului până la cel mult 6 luni.

Dacă, în urma controlului, stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese, inspectorul de integritate emite un act de constatare. În cazul în care nu constată această situație, inspectorul de integritate emite un act privind lipsa încălcării.

În cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese, inspectorul de integritate:

- încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională, termenul de prescripție a răspunderii contravenționale fiind inaplicabil;
- după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică. Inspectorul de integritate decide dacă dispune această măsură în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută.

Dacă actul de constatare rămâne definitiv, ANI sesizează, în termen de cel mult 5 zile, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia.

Din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv, ANI se adresează în instanța de judecată pentru:

- încasarea în folosul statului a prejudiciilor cauzate și a beneficiilor obținute în urma actului administrativ, actului juridic sau a deciziei luate cu încălcarea dispozițiilor legale, sau
- declararea nulității actului administrativ, a actului juridic sau a deciziei luate cu încălcarea dispozițiilor legale, dacă anularea acestora nu aduce daune interesului public. La aprecierea faptului dacă sunt aduse daune interesului public urmează să se țină cont în principal de caracterul sistematic sau unitar al abaterii, de numărul de persoane afectate, de mărimea prejudiciului material cauzat, de consecințele abaterii la nivel local, național sau internațional, de afectarea reputației autorității/instituției publice sau a bunei funcționări a acesteia, precum și de alte circumstanțe care ar afecta interesul public.

Ațiunea se depune la Judecătoria Chișinău în termen de un an din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv.

⁶ Metodologia de efectuare a verificărilor și controalelor de către inspectorii de integritate, aprobată prin ordinul ANI nr. 8/2024, <https://ani.md/sites/default/files/Metodologia.PDF>

În cazul încălcării prevederilor legale privind conflictul de interese, poate fi angajată răspunderea contravențională sau penală.

Astfel, în condițiile art. 313/2 din Codul contravențional al Republicii Moldova, nr. 218/2008⁷, nedeclararea conflictului de interese se sancționează cu amendă de la 45 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, iar nesoluționarea conflictului de interese se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 180 la 240 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere. Unitatea convențională este egală cu 50 MDL. Sunt în drept să examineze contravențiile și să aplice sancțiuni inspectorii de integritate ai ANI.

Exercitarea atribuțiilor în sectorul public în situație de conflict de interese este sancționată în temeiul art. 326/1 din Codul penal al Republicii Moldova, nr. 985/2002⁸. Astfel, în conformitate cu alin. (1) din articolul citat, fapta persoanei publice care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a soluționat cereri, demersuri sau plângeri, a adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii în vederea obținerii, directe sau indirecte, a unui avantaj patrimonial a cărui valoare depășește 10000 de unități convenționale, pentru sine sau pentru o persoană apropiată în sensul Legii nr.133/2016, dacă conflictul de interese nu a fost declarat și soluționat în conformitate cu legea, se pedepsește cu amendă în mărime de la 10000 la 15000 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de la 5 la 7 ani. Fapta prevăzută la alin.(1), dacă a fost săvârșită de către o persoană cu funcție de demnitate publică sau dacă a fost săvârșită în legătură cu negocierea, gestionarea sau executarea mijloacelor financiare din fonduri publice sau din fonduri externe, se pedepsește cu amendă în mărime de la 15000 la 20000 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de la 5 la 10 ani. Dispozițiile acestui articol nu se aplică în cazul emiterii, aprobării sau adoptării unor acte normative. Unitatea convențională este egală 50 MDL. Urmărirea penală în privința infracțiunii se efectuează de către organul de urmărire penală al CNA.

III. Punerea în aplicare a prevederilor legale

Procesul de reorganizare a CNI în ANI a fost unul încetinit. Controlul asupra respectării regimului conflictelor de interese a fost reluat odată cu suplینirea funcțiilor de inspectorii de integritate în vara anului 2018. Din această cauză, analiza datelor statistice începe din anul 2018.

Datele statistice au fost prelevate de pe pagina web oficială a ANI, inclusiv din:

- rapoartele anuale de activitate⁹;
- actele de constatare a încălcării regimului conflictelor de interese¹⁰;
- actele de constatare a lipsei încălcării regimului conflictelor de interese¹¹;
- registrul interdicțiilor¹².

⁷ Codul contravențional al Republicii Moldova, nr. 218/2008, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100.

⁸ Codul penal al Republicii Moldova, nr. 985/2002, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195.

⁹ ANI, Rapoarte, <https://ani.md/ro/node/147>

¹⁰ ANI, Acte de constatare a încălcării regimului conflictelor de interese, <https://ani.md/ro/acte-constatare>

¹¹ ANI, Acte de constatare a lipsei încălcării regimului conflictelor de interese, <https://ani.md/ro/acte-constatare>

¹² ANI, Registrul interdicțiilor, <https://portal-declaratii.ani.md/#search-2>

În elaborarea Studiului, în vederea identificării hotărârilor definitive și irevocabile pe cazurile de exercitare a atribuțiilor în sectorul public în situație de conflict de interese, a servit pagina web oficială a CSJ¹³.

De asemenea, au fost utilizate datele statistice colectate de către autorul Studiului în dezvoltarea, anterior, a unor cercetări similare.¹⁴

Datele despre actele de constatare emise în privința aleșilor locali, dar și lista aleșilor locali cărora li s-a aplicat interdicția de a ocupa aceeași funcție, se conțin în anexele de la prezentul Studiu.

În general, în perioada anilor 2018-2023, inspectorii de integritate au întocmit 1456 de procese verbale privind controlul respectării regimului conflictelor de interese, din care 824 (57%) sunt de refuz în inițierea controlului. Este de remarcat că rata de refuz a sporit pe parcursul anilor, crescând de la 28% în anul 2018 până la 73% în anul 2023. Trendul ar putea fi determinat de o insuficientă înțelegere de către public a mandatului instituțional al ANI. Cele mai multe procese verbale au fost întocmite în anul 2021, fapt care ar putea fi cauzat de modificarea art. 37 din Legea nr. 132/2016, operată prin Legea nr. 130/2021 pentru modificarea unor acte normative¹⁵, prin care s-a obligat ANI să examineze sesizările anonime.

Procesele verbale privind controlul respectării regimului conflictelor de interese

	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Total
Numărul proceselor verbale privind inițierea controlului	48	99	156	200	67	62	632
Numărul proceselor verbale privind refuzul controlului	19	41	90	291	218	165	824
Total	67	140	246	491	285	227	1456

Procesele-verbale privind controlul s-au referit la un număr impunător de aleși locali. Cu titlu de exemplu, în anul 2023, aleșii locali au fost vizați în 33 din 62 de procese verbale privind inițierea controlului, precum și în 78 din 165 de procese verbale privind refuzul controlului.

În ceea ce privește actele de control, în perioada anilor 2018-2023, au fost întocmite 646 de acte, din care 478 (74%) sunt acte de constatare a încălcării regimului conflictelor de interese.

Actele de control privind respectarea regimului conflictelor de interese

	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Total
Numărul actelor de constatare a încălcării	18	60	110	138	91	61	478
Numărul actelor de constatare a lipsei încălcării	6	5	35	71	39	12	168
Total	24	65	145	209	130	73	646

Este de menționat că aleșii locali au o pondere substanțială între persoanele vizate de actele de control. În privința aleșilor locali, în perioada anilor 2018-2023, au fost emise 290 de acte de control, din care 218 (75%) sunt acte de constatare a încălcării regimului conflictelor de interese.

¹³ CSJ, Jurisprudența CSJ, Colegiul penal, https://jurisprudenta.csj.md/db_col_penal.php

¹⁴ Viorica Zaharia, Victor Moșneag, Mariana Kalughin, Reacția autorităților la investigațiile jurnalistice pe teme de integritate și corupție, Chișinău, 2023, <https://www.moldovacurata.md/studii-1-92>

¹⁵ Legea nr. 130/2021 pentru modificarea unor acte normative, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr. 264-265, art. 332.

Actele de control privind respectarea regimului conflictelor de interese emise în privința aleșilor locali

	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Total
Numărul actelor de constatare a încălcării	6	19	39	70	47	37	218
Numărul actelor de constatare a lipsei încălcării	-	-	6	37	21	8	72
Total	6	19	45	107	68	45	290

În anul 2024, până în 15 noiembrie, în privința aleșilor locali, au fost emise 23 de acte de constatare a încălcării regimului conflictelor de interese, precum și 10 acte de constatare a lipsei încălcării.

Ponderea înaltă a aleșilor locali între persoanele vizate de actele de control ar putea fi determinată atât prin numărul impunător al acestei categorii de demnitari între subiecții declarației, dar și prin familiarizarea insuficientă a acestei categorii de demnitari cu exigențele legii.

Este de remarcat că și în partea ce ține de declararea conflictelor de interese ANI, aleșii locali sunt cei care fac cele mai numeroase declarații. Cu titlu de exemplu, în anul 2020, aleșii locali au depus 93 din 96 declarații cu privire la conflictul de interese, iar în anul 2021 – 259 din 267.

Declararea conflictelor de interese către ANI

	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023
Numărul declarațiilor depuse de aleșii locali	i/i	i/i	93	259	i/i	i/i
Numărul declarațiilor depuse în total	i/i	i/i	96	267	219	185

Cu referire la angajarea răspunderii contravenționale în temeiul art. 313/2 din Codul contravențional, aleșii locali sunt numeroși între persoanele sancționate pentru nedeclararea sau nesoluționarea conflictului de interese. Astfel, în anul 2020, sunt aleși locali 5 din 9 persoane sancționate, în anul 2022 – 24 din 36, în anul 2023 – 15 din 28.

Procesele verbale contravenționale întocmite în baza art. 313/2 din Codul contravențional

	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023
Numărul proceselor verbale întocmite în privința aleșilor locali	i/i	i/i	5	i/i	21	15
Numărul proceselor verbale întocmite în total	5	17	9	12	36	28

Este de notat că inițial sancțiunea prevăzută la art. 313/2 din Codul contravențional se aplica de către instanța de judecată, la solicitarea inspectorului de integritate. Începând cu 29 octombrie 2021, odată cu intrarea în vigoare a modificărilor operate la Codul contravențional prin Legea nr. 130/2021, inspectorii de integritate examinează și soluționează cauzele contravenționale, inclusiv aplică sancțiuni.

În partea ce ține de angajarea răspunderii penale în temeiul art. 326/1 din Codul penal, nu există nicio hotărâre judecătorească, definitivă și irevocabilă, pe cazuri de exercitare a atribuțiilor în sectorul public în situație de conflict de interese.

Infraacțiunile înregistrate pe cazurile exercitării atribuțiilor în sectorul public în situație de conflict de interese

	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023
Numărul infraacțiunilor înregistrate	-	2	1	3	4	i/i

Statisticile, în general, sunt modeste și în partea ce ține de aplicarea normelor privind efectul juridic al actelor emise/adoptate/încheiate cu încălcarea dispozițiilor privind conflictul de interese. Astfel, în perioada anilor 2018-2023, la cererea ANI, prin hotărâre judecătorească, au fost constatate drept lovite de nulitate absolută doar 11 acte emise/adoptate/încheiate cu încălcarea regimului conflictelor de interese.

Actele emise/adoptate/încheiate cu încălcarea regimului conflictelor de interese, constatate drept lovite de nulitate absolută, prin hotărâre judecătorească, la cererea ANI

	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023	Total
Numărul actelor emise	2	6	2	-	-	1	11

Este de menționat că interdicția privind ocuparea aceeași funcții a fost aplicată în privința a 30 de aleși locali.

Mecanismul de sancționare a încălcării regimului conflictelor de interese pare să nu descurajeze fenomenul. Faptul că persoanele au fost vizate în procedurile de control al respectării regimului conflictelor de interese nu afectează cariera acestora.

Cu titlu de exemplu poate servi cazul lui Grigore Repeșciuc, primar al orașului Căușeni, care, în anul 2019, a devenit deputat în Parlamentul Republicii Moldova, în pofida faptului că în privința acestuia se constatase încălcarea regimului conflictelor de interese – semnase 5 contracte cu 2 firme conduse de soție.¹⁶

Cu titlu de exemplu ar putea servi și cazului lui Alexandru Ambros, primarul municipiului Ungheni, care, în pofida actului de constatare a încălcării regimului de integritate din anul 2020, și-a exercitat funcția până la 1 septembrie 2023, când a demisionat din funcție. Din cele relatate de către primar, urmare a unui concurs, organizat de către Banca Europeană de Reconstrucții și Dezvoltare (BERD), a obținut poziția de manager de proiect în cadrul unui proiect internațional.¹⁷ Cazul fusese inițiat în anul 2016, primarului imputându-se achiziționarea bunurilor de la un agent economic, al cărei fondator este soția. Anterior persoana vizată fusese sancționată de către CNI pentru fapte similare.

De altfel, achizițiile publice este un domeniu „propice” pentru generarea situațiile de conflict de interese. În unele cazuri, deși condițiile formale ale legii sunt respectate, procedurile sunt decedibilizate. Este și cazul lui Ilie Ionaș, primarului comunei Costești, raionul Ialoveni.¹⁸ O firmă administrată de mama primarului a executat pentru Primărie contracte în domeniul construcțiilor în valoare de 19 milioane MDL în ultimii patru ani. Contractele de antrepriză au fost adjudecate în urma concursurilor de achiziții publice, iar primarul nu a participat la luarea deciziilor și nici la încheierea contractelor. A delegat atribuțiile, așa cum prevede legea, viceprimarului, declarând conflictele de interese la ANI. ANI a confirmat că, în perioada anilor 2023-2024, primarul a depus 19 declarații de conflicte de interese. Astfel, formal, toate condițiile legii sunt îndeplinite. Totuși, astfel de practici subminează considerabil credibilitatea autorității publice locale. Or, este evident că viceprimarul,

¹⁶ Viorica Zaharia, ANI a constatat conflictul de interese în cazul deputatului Grigore Repeșciuc, care a încheiat contracte cu firmele familiei, <https://www.moldovacurata.md/ani-a-constatat-conflict-de-interese-in-cazul-deputatului-grigore-repesciuc-care-a-incheiat-contracte-cu-firmele-familiei-1-997>

¹⁷ Primarul de Ungheni, Alexandru Ambros și-a dat demise. „Sunt sigur că municipiul Ungheni va rămâne pe mâini bune”, <https://expresul.md/2023/09/primarul-de-ungheni-alexandru-ambros-si-a-dat-demisia-sunt-sigur-ca-municipiul-ungheni-va-ramane-pe-maini-bune/>

¹⁸ Liliana Mălachi, Achiziții „în familie” la Primăria Costești, <https://www.moldovacurata.md/achizitii-in-familie-la-primaria-costesti-1-2604>

pornind de la relațiile de subordine în care se află, va fi loial primarului și va lua decizii în favoarea persoanelor afiliate acestuia.

Concluzii și recomandări

În calitate de concluzie generală este de reținut faptul că, deși există reglementări în domeniu, precum și mecanisme instituționalizate de aplicare a legii, acestea nu sunt suficient de eficiente.

Inițial, regimul conflictelor de interese a fost reglementat prin Legea nr. 16/2008. Legea citată a rămas inaplicabilă până la înființarea, în anul 2012, a CNI. Chiar din momentul înființării acestei instituții, au fost recunoscute mai multe lacune, fapt care a determinat reorganizarea acesteia, începând cu anul 2016, în ANI. Procesul inițiat de reformă instituțională a fost unul încetinit. Controlul privind respectarea regimului conflictelor de interese a fost reluat abia în anul 2018, odată cu suplinirea funcțiilor de inspectori de integritate. Actualul cadru normativ în domeniu constă din două legi speciale – Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Aleșii locali au o pondere esențială între persoanele vizate de control, precum și între persoanele în privința cărora au fost constatate încălcări ale regimului conflictelor de interese. Aceste realități ar putea fi determinate de mai multe cauze, inclusiv familiarizarea insuficientă a aleșilor locali cu exigențele legii.

Cadrul normativ nu este perfect. Mai multe prevederi ar trebui reconsiderate.

În partea ce ține de Legea nr. 133/2016, ne referim în special la următoarele.

La art. 2 –

Noțiunile aferente conflictului de interese nu sunt în corespondență deplină cu prevederile art. 49 din Codul administrativ al Republicii Moldova, nr. 116/2018¹⁹.

Potrivit normelor citate ale Codului administrativ, într-o procedură administrativă, pentru o autoritate publică nu au dreptul să acționeze persoanele care:

- înseși au statut de participant la procedura administrativă;
- sunt membri de familie ai unui participant;
- în virtutea legii sau în baza procurii/împuterniciei în baza semnăturii electronice, reprezintă în general sau în această procedură administrativă un participant;
- sunt membri de familie ai reprezentantului unui participant în această procedură administrativă;
- desfășoară activitate remunerată la un participant al procedurii administrative sau activează la el în calitate de membru al consiliului de conducere, al consiliului de supraveghere sau al unui alt organ de acest gen – prevederea nu se aplică persoanelor angajate la o instituție de drept public participantă la procedura administrativă;
- în chestiunea respectivă au întocmit o expertiză sau au acționat în mod similar în afara calității lor funcționale/de serviciu.

Persoana care, prin activitate sau decizie, poate avea nemijlocit avantaje sau dezavantaje este asimilată participantului – prevederea nu se aplică dacă avantajul sau dezavantajul se bazează doar pe faptul că cineva face parte dintr-un grup de populație sau grup profesional ale cărui interese comune sunt atinse de chestiunea în cauză.

¹⁹ Codul administrativ al Republicii Moldova, nr. 116/2018, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 309-320, art. 466.

Membri de familie sunt:

- logodnicul/logodnica;
- soțul/soția;
- ruda sau afinul pe linie dreaptă sau colaterală până la gradul IV inclusiv;
- persoanele care printr-un raport de îngrijire creat pe o durată mai îndelungată sunt legate unele de altele ca părinții cu copilul (părinți educatori și copil îngrijit).

Toate aceste persoane se consideră membri de familie și atunci când căsătoria pe care se întemeia relația sau comunitatea domestică nu mai există dacă persoanele sunt legate în continuare între ele ca soț sau ca părinți și copil.

Mai mult, în virtutea art. 50 alin. (1) din Codul administrativ, pentru o autoritate publică într-o procedură administrativă nu pot acționa, de asemenea, persoanele în privința cărora există un motiv de justificare a neîncrederii față de o exercitare imparțială a funcției. Motivul indicat poate exista, în special, atunci când persoana care acționează pentru autoritate publică:

- întreține relații personale strânse cu un participant la procedura administrativă ori cu reprezentantul legal sau împuternicit al acestuia;
- și-a expus părerea în public în mod depreciativ sau într-un alt mod ce poate fi contestat în privința unui participant la această procedură;
- și-a expus părerea în public cu privire la finalitatea procedurii sau la aprecierea probelor până la încheierea procedurii;
- are un interes economic sau personal față de rezultatul procedurii administrative.

Astfel, Codul administrativ nu numai extinde nelimitat motivele de recuzare a persoanelor care pot acționa pentru o autoritate publică într-o procedură administrativă (aceste motive pot fi oricare, în privința cărora există un motiv de justificare a neîncrederii față de o exercitare imparțială a funcției), dar și enumeră alte persoane, care ar putea fi generic catalogate, într-un scop similar celui urmărit de Legea nr. 133/2016, în calitate de „persoane apropiate”.

În opinia noastră, conflictele normelor de drept ar trebui soluționate în favoarea prevederilor din legile speciale. În virtutea art. 5 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative²⁰. Potrivit prevederilor citate, normele juridice speciale sunt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială.

La art. 11 –

Statuarea principiilor generale de evitare a conflictelor de interese, atât timp cât acestea nu sunt dezvoltate prin norme care le-ar garanta, nu are nicio utilitate practică.

La art. 12 alin. (1) –

Similar celor reținute pentru art. 11, clasificarea conflictelor de interese (potențial, real și consumat) nu este utilă decât din perspectiva doctrinei. De altfel, legea nu revine asupra acestor două categorii decât în art. 12 alin. (2), prin care normele de declarare a conflictului de interese real (art. 4-7) se fac aplicabile conflictului de interese potențial, punând în obligația conducătorului ierarhic superior acordarea consultanței privind evitarea survenirii unui conflict real ca efect al celui potențial, precum și în art. 12 alin. (10), prin care conflictul de interese consumat se definește ca faptă a subiectului

²⁰ Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 7-17, art. 34.

declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alineatelor (4) și (7).

La art. 12 alin. (3) –

Conflictul de interese real este definit ca conflictul care apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sunt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică. Specificarea caracterului patrimonial al relației îngustează sensul noțiunii de conflict de interese real în comparație cu sensul noțiunii de conflict de interese din art. 2. Mai mult, se operează cu noțiunile de mandat, funcție publică sau de demnitate publică, o parte din declaranți nefiind în exercițiul vreunui mandat și nedeținând vreo funcție publică sau de demnitate publică. De altfel, cea din urmă obiecție este de reținut pentru întreg text al legii.

La art. 12 alin. (7) –

Prevederile obligă anumite categorii de persoane să informeze ANI despre conflictul de interese în care se află, contrar prevederilor art. 51 alin. (3) și alin. (4) din Codul administrativ, care prescriu persoanelor care nu au superior ierarhic, precum și membrilor organelor colegiale, un alt comportament - transmiterea petiției spre soluționare unei alte persoane din cadrul autorității publice, precum și informarea președintelui organului colegial despre conflictul de interese.

La art. 12 alin. (9) –

Normele obligă inspectorii de integritate să informeze CI despre conflictul de interese în care se află, contrar normelor art. 51 alin. (1) din Codul administrativ, care prescriu un alt comportament – declararea în scris superiorului său ierarhic a conflictului de interese care există.

La art. 13 lit. c) –

Prevederile obligă conducătorul organizației publice să informeze semestrial, în formă scrisă, ANI despre depistarea încălcărilor prevederilor ce se referă la conflictele de interese, indicând încălcările depistate și măsurile întreprinse, fără a prevedea acțiunile întreprinse de către ANI urmare a obținerii acestor informații.

La art. 14 alin. (4) –

Normele interzic subiectului declarării, până la soluționarea conflictului de interese real, întreprinderea oricăror acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii, contrar art. 51 alin. (1) din Codul administrativ, care prevăd că, prin excepție, dacă există pericol iminent sau un risc de întârziere, persoana aflată în conflict de interese trebuie să ia toate măsurile urgente care nu suferă amânare.

La art. 14 alin. (7) –

Prevederile prevăd că, în cazul în care conducătorul organizației publice nu poate soluționa un conflict de interese real, acesta se adresează ANI, fără a specifica scopul adresării și acțiunile care urmează a fi întreprinse de către entitate urmare a unei astfel de adresări.

La art. 14 alin. (9) –

Normele obligă subiectul declarării să se conformeze deciziei de soluționare a conflictului de interese real în care se află, fără a-i permite să conteste/refuze o decizie nepotrivită legii.

La art. 15 alin. (3) –

Normele prescriu că articolul nu se aplică actelor normative și judiciare, deși aceste categorii de acte ar trebui exceptate, în general, de la incidența Legii nr. 133/2016.

La art. 23 alin. (3) –

Fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru tragere la răspundere contravențională, penală și/sau, după caz, revocarea, destituirea sau încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză, fără a prevedea cazurile când se aplică cea din urmă sancțiune.

La art. 23 alin. (6) –

Subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin. (3)-(5) este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică și/sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electivă, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau de la data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție electivă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la data încetării mandatului. Prevederile sunt confuze. La alin. (4), sunt enumerate faptele care pot fi calificate ca încălcări și sancționate, inclusiv, penal. Codul penal, prin art. 326/1, incriminează exercitarea atribuțiilor în sectorul public în situație de conflict de interese și care se sancționează, inclusiv, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de la 5 la 7 ani, în cazul faptelor prevăzute la alin. (1), sau pe un termen de la 5 la 10 ani, în cazul faptelor prevăzute la alin. (2). În asemenea cazuri, nu este clară aplicabilitatea interdicției specificate de Legea nr. 133/2016 atât timp cât este aplicabilă o sancțiune penală.

În ceea ce privește Legea nr. 132/2016, sunt de reținut următoarele aspecte problematice.

La art. 39 –

Normele prescriu că, în cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese, inspectorul de integritate, între altele, aplică interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică. Prevederile ar trebui detaliate din perspectiva art. 22 alin. (6) din Legea nr. 133/2016, care prevede că decăderea din dreptul de a mai exercita o funcție publică și/sau o funcție de demnitate publică se aplică subiectului declarării eliberat sau destituit din funcție de la data eliberării sau destituirii sau de la data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție electivă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la data încetării mandatului. De altfel, textul normei este confuz, operându-se cu sintagma „data încetării de drept a mandatului”, dar și cu sintagma „data încetării mandatului”.

La art. 39 alin. (6) –

Potrivit alin. (4), din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv, ANI se adresează în instanța de judecată pentru încasarea în folosul statului a prejudiciilor cauzate și a beneficiilor obținute în urma actului administrativ, actului juridic sau a deciziei luate cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictele de interese, dar și pentru declararea nulității actului administrativ, a actului juridic sau a deciziei luate cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictele de interese. În corespundere cu alin. (6), acțiunea se depune în termen de un an din momentul în care actul de constatare rămâne definitiv – termen exagerat de lung.

Cu referire la cadrul instituțional, în ceea ce privește controlul exercitat de către ANI, este de reținut degradarea statutului inspectorilor de integritate urmare a mai multor modificări operate cadrului normativ. Cu titlu de exemplu, a fost exclusă condiția, pentru a candida la funcția de inspector de integritate, prevăzută de art. 18 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 132/2016 – deținerea, în ultimii 4 ani de activitate, a cel puțin 2 ani de experiență de muncă în domeniul studiilor superioare deținute.

Deși art. 14 alin. (4) din Legea nr. 132/2016 declară că președintele și vicepreședintele ANI nu exercită atribuții privind controlul averilor și al intereselor personale, privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, aceste atribuții sunt exercitate implicit prin împuternicirile, deținute de către aceștia, de control (monitorizare și supraveghere) a activității de control desfășurată de către inspectorii de integritate. În sensul completărilor aduse art. 20 prin textul alin. (3/1), nu constituie imixtiune în activitatea inspectorilor de integritate și sunt permise acțiunile de control ale președintelui și vicepreședintelui privind exercitarea conformă a atribuțiilor de serviciu de către inspectorii de integritate, precum și privind modul în care inspectorii de integritate respectă practica generalizată de verificare și control. Mai mult, potrivit actualei redacții a art. 14 alin. (3), vicepreședintele ANI monitorizează inspectorii de integritate privind exercitarea conformă a atribuțiilor de serviciu și supraveghează modul în care se respectă Metodologia de efectuare a verificărilor și controalelor de către inspectorii de integritate. Este de remarcat, că, urmare a modificărilor, funcția de vicepreședinte nu se mai obține prin concurs – vicepreședintele se numește de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea CI, în baza propunerii președintelui ANI (art. 9 alin. (1) și art. 10 alin. (4) din Legea nr. 132/2016).

Pomind de la prevederile art. 17 alin. (7) din Legea nr. 132/2016, CI deține un rol important în cariera inspectorilor de integritate, fapt regretabil atât timp cât 2/3 din membri sunt desemnați de către cele trei puteri în stat. În corespundere cu redacția modificată a art. 12 alin. (1), CI este constituit din 9 membri (câte un reprezentant desemnat de către Parlament, Președintele Republicii Moldova, Guvern, CSM, CSP, CALM, precum și trei reprezentanți ai societății civile).

Evident, în vederea eficientizării activității ANI, aceste aspecte ar trebui reconsiderate. În același sens, este de insistat și asupra:

- setării de către CI a unor indicatori de performanță pentru ANI. Statisticile referitoare la indicatorii de performanță ar trebui să se urmărească cu fidelitate în activitatea de control și ar trebui să se regăsească în rapoartele anuale de activitate a entității. Aceasta ar permite o monitorizare (internă și externă) eficientă a activității ANI;
- analizei fundamentale a statisticilor ce țin de rata de refuz în inițierea controlului. Trendul ar putea fi determinat de neînțelegerea de către public a prevederilor ce țin de conflictul de interese, deficiențe care ar putea fi remediate printr-o campanie masivă de informare publică privind regimul conflictelor de interese în sectorul public;
- uniformizării practicilor de aplicare a prevederilor referitoare la conflictul de interese urmare a generalizării jurisprudenței, dar și a instruirilor suplimentare;
- consolidării eforturilor în urmărirea finalității controlului;
- încurajării inspectorilor de integritate în a-și asuma un rol proactiv în procedurile de control (examinarea multi-aspectuală a celor invocate în sesizări, solicitarea informațiilor suplimentare, inclusiv de la petiționat etc.);
- organizării și desfășurării unor campanii de formare și de sensibilizare, care ar familiariza, suplimentar, aleșii locali cu exigențele legii.

Regimul conflictului de interese: acte de constatare a încălcării emise în privința aleșilor locali

Anul 2024					
1	170/29	11.11.2024	Iurie Rusu	consilier	comuna Chișcăreni, raionul Sîngerei
2	166/23	05.11.2024	Petru Tarlev	ex-primar	satul Bașcalia, raionul Basarabeasca
3	155/03	16.10.2024	Nicolae Gonța	ex-primar	satul Răspopeni, raionul Șoldănești
4	151/22	11.10.2024	Ilia Anghelcev	primar	comuna Cealfc, raionul Taraclia
5	147/06	09.10.2024	Veaceslav Scripluc	primar	satul Sturzeni, raionul Rîșcani
6	144/17	02.10.2024	Roman Badea	primar	satul Pervomaiscoe, raionul Hîncești
7	133/32	06.09.2024	Lilia Hîrbu	primar	comuna Ciolacu Nou, raionul Fălești
8	131/29	03.09.2024	Victoria Paladii	consilier	satul Floreni, raionul Anenii Noi
9	108/30	11.07.2024	Victor Macrii	primar	satul Saharna Nouă, raionul Rezina
10	93/30	25.06.2024	Iurie Faureanu	primar	satul Porumbrei, raionul Cimișlia
11	85/25	19.06.2024	Vadim Caminschi	consilier	satul Hlinaia, raionul Edineț
12	79/22	11.06.2024	Ecaterina Iacobceac	primar	satul Novosiolovca, raionul Taraclia
13	69/23	27.05.2024	Liomid Savca	primar	comuna Chiperceni, raionul Orhei
14	67/17	24.05.2024	Eduard Pircov	primar	comuna Biești, raionul Orhei
15	63/24	17.05.2024	Viorica Mocanu	primar	satul Bucuria, raionul Cahul
16	62/22	15.05.2024	Ion Roșca	primar	satul Rădeni, raionul Călărași
17	60/27	08.05.2024	Igor Romaniuc	primar	satul Trifăuți, raionul Soroca
18	51/09	15.04.2024	Oleg Jitari	primar	satul Briceni, raionul Dondușeni
19	47/17	09.04.2024	Parascovia Beregoi	consilier	comuna Răzeni, raionul Ialoveni
20	35/29	13.03.2024	Marin Bumbu	primar	satul Satul Nou, raionul Cimișlia
21	26/17	14.02.2024	Gheorghe Falcă	primar	comuna Ghindești, raionul Florești
22	16/05	06.02.2024	Eugeniu Mutaf	primar	orașul Iargara, raionul Leova
23	15/03	02.02.2024	Andronii Mitrica	primar	satul Țaul, raionul Dondușeni

Anul 2023					
1	161/05	22.12.2023	Ion Prunici	ex-primar	satul Păulești, raionul Călărași
2	160/10	22.12.2023	Ruslan Crețu	primar	satul Floreni, raionul Anenii Noi
3	158/23	20.12.2023	Nicolae Gonța	ex-consilier	comuna Drăgușenii Noi, raionul Hîncești
4	134/21	25.09.2023	Eugeniu Rîbac	primar	satul Borosenii Noi, raionul Rîșcani
5	128/05	11.09.2023	Liudmila Rotari	primar	comuna Iserlia, raionul Basarabeasca
6	127/05	01.09.2023	Igor Marco	primar	satul Echimăuți, raionul Rezina
7	126/25	28.08.2023	Roman Goracioc	primar	comuna Pompa, raionul Fălești
8	125/05	25.08.2023	Grigore Lîșii	consilier	comuna Scumpia, raionul Fălești
9	122/09	23.08.2023	Mihail Budurin	primar	satul Trifești, raionul Rezina
10	113/26	09.08.2023	Liudmila Buzgan	primar	satul Răculești, raionul Criuleni
11	104/32	19.07.2023	Ion Malai	consilier	comuna Lebedenco, raionul Cahul
12	99/05	12.07.2023	Simion Magnet	primar	satul Elizaveta, municipiul Bălți
13	98/26	12.07.2023	Anatolie Bojenco	primar	comuna Frasin, raionul Dondușeni
14	97/24	12.07.2023	Alexei Coadă	primar	satul Cușmirca, raionul Șoldănești
15	96/30	12.07.2023	Mihail Cazacu	consilier	comuna Bălășești, raionul Sîngerei
16	93/19	11.07.2023	Leonid Cotorcea	primar	satul Baraboi, raionul Dondușeni
17	92/19	11.07.2023	Vera Dascal	primar	satul Drochia, raionul Drochia
18	89/26	05.07.2023	Pavel Cîlcic	consilier	municipiul Comrat
19	87/27	30.06.2023	Roman Bilenco	primar	satul Cașunca, raionul Florești
20	88/13	30.06.2023	Valeriu Tizu	primar	comuna Petreni, raionul Drochia
21	86/30	29.06.2023	Vladislav Zloi	primar	satul Dondușeni, raionul Dondușeni
22	85/30	29.06.2023	Mihail Donos	primar	satul Ciripcău, raionul Florești
23	84/31	28.06.2023	Ion Berladean	primar	satul Cotova, raionul Drochia
24	83/31	28.06.2023	Vasile Cubei	primar	satul Maramonovca, raionul Drochia
25	82/31	28.06.2023	Ion Lupașcu	primar	satul Mîndîc, raionul Drochia
26	81/31	28.06.2023	Valentin Țîțanu	primar	satul Terebna, raionul

					Edineț
27	80/13	27.06.2023	Ion Dascal	vicepreședinte	raionul Drochia
28	79/10	27.06.2023	Serghei Bric	primar	comuna Stoicani, raionul Soroca
29	74/25	05.06.2023	Ion Stratulat	primar	comuna Crihana, raionul Orhei
30	70/28	22.05.2023	Zinovia Timinscaia	consilier	comuna Danu, raionul Glodeni
31	68/29	16.05.2023	Ruslan Aramă	primar	comuna Egorovca, raionul Fălești
32	65/18	12.05.2023	Gheorghe Filipovici	primar	comuna Boghenii Noi, raionul Ungheni
33	64/18	10.05.2023	Anatoli Todorov	primar	comuna Plopi, raionul Cantemir
34	63/06	05.05.2023	Mihail Ursu	primar	satul Danu, raionul Glodeni
35	38/24	11.04.2023	Anna Orlovscaia	consilier	raionul Sîngerei
36	12/20	06.02.2023	Ion Bocan	primar	comuna Iurceni, raionul Nisporeni
37	2/24	17.01.2023	Gheorghe Gonța	consilier	comuna Drăgușenii Noi, raionul Hîncești
Anul 2022					
1	318/21	29.08.2022	Elena Nanii	primar	comuna Puținței, raionul Orhei
2	314/25	18.08.2022	Constantin Pelin	ex-primar	comuna Ciobanovca, raionul Anenii Noi
3	308/03	02.08.2022	Veaceslav Popa	consilier	comuna Braniște, raionul Rîșcani
4	292/31	19.07.2022	Vasile Bîrcă	primar	satul Glijeni, raionul Șoldănești
5	286/21	11.07.2022	Vitalie Carlașuc	primar	satul Șirăuți, raionul Briceni
6	282/09	30.06.2022	Anatolie Donțu	primar	orașul Căușeni
7	265/07	23.06.2022	Elena Enachi	primar	satul Baurci- Moldoveni, raionul Cahul
8	261/02	20.06.2022	Vitalie Cuței	consilier	raionul Edineț
9	260/21	17.06.2022	Mihail Merzîncu	primar	satul Cotul Morii, raionul Hîncești
10	251/21	10.06.2022	Ecaterina Baltag	consilier	raionul Căușeni
11	246/06	03.06.2022	Valentin Guțan	primar	orașul Cricova, municipiul Chișinău
12	240/08	31.05.2022	Nicolai Arnaut	consilier	Comrat
13	237/06	27.05.2022	Ivan Istratuc	primar	satul Vertiujeni, raionul Florești
14	232/17	24.05.2022	Ion Popa	primar	satul Negureni, raionul Telenești
15	228/07	18.05.2022	Maria Manoli	primar	satul Zubrești, raionul Strășeni
16	218/17	05.05.2022	Ion Pînzaru	primar	satul Rădoaia, raionul Sîngerei

17	211/08	20.04.2022	Boris Rotaru	primar	comuna Șolcani, raionul Soroca
18	202/03	15.04.2022	Constantin Putregai	consilier	comuna Pleșeni, raionul Cantemir
19	190/16	13.04.2022	Oxana Fedco	primar	satul Racovăț, raionul Soroca
20	181/08	11.04.2022	Mariana Chiriac	primar	satul Climăuți, raionul Dondușeni
21	135/16	23.03.2022	Valeriu Rața	primar	satul Bardar, raionul Ialoveni
22	129/27	22.03.2022	Ion Popescu	primar	comuna Seliște, raionul Nisporeni
23	119/31	16.03.2022	Stepan Prisacari	primar	satul Zăluceni, raionul Florești
24	111/18	14.03.2022	Axenia Cerneva	consilier	orașul Vulcănești
25	109/16	14.03.2022	Vasile Drăniceru	ex-primar	comuna Tuzara, raionul Călărași
26	108/11	14.03.2022	Galina Terzi	primar	comuna Budăi, raionul Taraclia
27	102/08	11.03.2022	Anatolie Nicu	primar	satul Miciurin, raionul Drochia
28	100/04	07.03.2022	Andrei Moldovanu	primar	satul Ordășei, raionul Telenești
29	98/21	07.03.2022	Galina Boreț	primar	satul Grigorievca, raionul Căușeni
30	95/20	03.03.2022	Afanasii Cuțari	primar	satul Copanca, raionul Căușeni
31	90/09	02.03.2022	Valentin Guțan	primar	orașul Cricova, municipiul Chișinău
32	88/10	02.03.2022	Mihail Ciofu	consilier	satul Hășnășenii Mari, raionul Drochia
33	73/08	25.02.2022	Serghei Popa	primar	satul Verejeni, raionul Telenești
34	67/28	22.02.2022	Ilie Porumbescu	primar	satul Sadic, raionul Cantemir
35	67/28	22.02.2022	Ilie Porumbescu	primar	satul Sadic, raionul Cantemir
36	57/08	18.02.2022	Igori Nepeivoda	consilier	municipiul Edineț
37	50/29	16.02.2022	Piotr Bratunov	consilier	satul Valea-Perjei, raionul Cimișlia
38	49/31	16.02.2022	Ilie Stăvilă	primar	satul Capaclia, raionul Cantemir
39	46/20	15.02.2022	Oleg Malfi	consilier	raionul Căușeni / satul Fîrlădeni, raionul Căușeni
40	45/20	15.02.2022	Dumitru Tiron	consilier	satul Vișniovca, raionul Cantemir
41	43/04	14.02.2022	Natalia Stibelschi	consilier	satul Valea-Perjei, raionul Cimișlia
42	33/31	01.02.2022	Victor Dabija	primar	satul Teleșeuca, raionul Dondușeni

43	28/12	28.01.2022	Liudmila Costețchi	consilier	comuna Chetrosu, raionul Anenii Noi
44	20/31	24.01.2022	Tatiana Gorgos	primar	satul Sărata Nouă, raionul Leova
45	19/17	24.01.2022	Iurie Porcescu	primar	satul Dumbrăvița, raionul Sîngerei
46	16/24	21.01.2022	Galina Guțu	primar	comuna Sîngerei Noi, raionul Sîngerei
47	1/25	04.01.2022	Grigore Munteanu	ex-primar	satul Negureni, raionul Telenești
Anul 2021					
1	431/20	31.12.2021	Ion Berladean	primar	comuna Cotova, raionul Drochia
2	427/09	30.12.2021	Nadejda Costăș	ex-primar	satul Topala, raionul Cimișlia
3	426/09	30.12.2021	Ludmila Zamornea	primar	satul Cotiujeii Mici, raionul Sîngerei
4	410/25	24.12.2021	Ion Severin	ex-primar	comuna Pruteni, raionul Fălești
5	408/25	24.12.2021	Angela Axenti	primar	comuna Pruteni, raionul Fălești
6	409/30	24.12.2021	Elena Șaban	consilier	satul Grigorievca, raionul Căușeni
7	404/25	23.12.2021	Ion Cotoman	primar	comuna Bălăbănești, raionul Criuleni
8	403/25	23.12.2021	Vitalie Șalari	ex-primar	comuna Băcioi, municipiul Chișinău
9	394/20	14.12.2021	Nicolae Ciobanu	consilier	satul Valea-Perjei, raionul Cimișlia
10	393/21	13.12.2021	Ion Stog	primar	satul Mincenii de Jos, raionul Rezina
11	363/09	28.10.2021	Valeriu Guțu	primar	comuna Ciorești, raionul Nisporeni
12	355/17	28.10.2021	Dumitru Doncev	ex-primar	satul Aluatu, raionul Taraclia
13	345/22	28.10.2021	Stepan Prisacari	primar	satul Zăluceni, raionul Florești
14	336/20	21.10.2021	Nicolae Cebotar	primar	satul Ivanovca Nouă, raionul Cimișlia
15	327/27	11.10.2021	Veaceslav Onofriiciuc	consilier	orașul Vadul lui Vodă, municipiul Chișinău
16	346/25	28.10.2021	Alexandru Sandu	primar	satul Hiliuți, raionul Rîșcani
17	333/26	18.10.2021	Ioana Leoarda	ex-primar	satul Sagaidac, raionul Cimișlia
18	324/16	05.10.2021	Vasile Dolghii	primar	comuna Micăuți, raionul Strășeni
19	311/19	22.09.2021	Simion Tatarov	primar	orașul Rezina
20	309/28	20.09.2021	Vasile Țîntari	primar	satul Copceac, raionul Ștefan Vodă
21	307/29	20.09.2021	Alexandra Topal	primar	comuna Băiuș, raionul

					Leova
22	95/11	20.09.2021	Veaceslav Major	consilier	comuna Țințăreni, raionul Anenii Noi
23	305/18	17.09.2021	Zinovia Schimbător	consilier local	comuna Codreni, raionul Cimișlia
24	303/09	17.09.2021	Victor Crețu	ex-primar	comuna Cuhureștii de Jos, raionul Florești
25	301/09	17.09.2021	Valeriu Spînu	primar	comuna Codreni, raionul Cimișlia
26	285/25	15.09.2021	Ghenadie Pereteatcu	primar	satul Băxani, raionul Soroca
27	276/20	03.09.2021	Valeriu Lopaci	primar	satul Parcani, raionul Șoldănești
28	269/18	19.08.2021	Lilian Botnaru	primar	comuna Lozova, raionul Strășeni
29	261/22	16.08.2021	Serghei Bric	primar	comuna Stoicani, raionul Soroca
30	254/08	12.08.2021	Matei Dascalescu	consilier	orașul Cricova, municipiul Chișinău
31	235/05	29.07.2021	Tudor Moraru	primar	comuna Trebujeni, raionul Orhei
32	229/11	19.07.2021	Dumitru Mîrza	consilier	comuna Ciorești, raionul Nisporeni
33	227/11	19.07.2021	Pavel Covalciuc	primar	satul Zastînca, raionul Soroca
34	224/24	16.07.2021	Anatolie Bobici	primar	satul Aluatu, raionul Taraclia
35	218/12	13.07.2021	Tamara Crucerescu	consilier	satul Cupcui, raionul Leova
36	189/18	17.06.2021	Oleg Sandu	primar	satul Cenac, raionul Cimișlia
37	188/18	17.06.2021	Anatolie Donțu	primar	orașul Căușeni
38	176/10	04.06.2021	Nicolai Ivanov	consilier	satul Grigorievca, raionul Căușeni
39	167/04	31.05.2021	Tatiana Bologa	primar	satul Hăsnășenii Mari, raionul Drochia
40	160/19	25.05.2021	Sergiu Răcilă	primar	satul Carabetovca, raionul Basarabeasca
41	150/10	19.05.2021	Constantin Cojocari	primar	municipiul Edineț
42	136/12	12.05.2021	Felicia Gheorghită	primar	satul Hirova, raionul Călărași
43	133/21	11.05.2021	Pelagheia Balțat	ex-primar	satul Elizaveta, municipiul Bălți
44	127/16	28.04.2021	Vera Semionov	consilier	raionul Dubăsari
45	123/19	27.04.2021	Pavel Tamaciuc	președinte	raionul Strășeni
46	119/23	26.04.2021	Marian Pavliuc	consilier	satul Năpadova, raionul Florești
47	117/08	26.04.2021	Sergiu Ponomarenco	consilier	orașul Vulcănești
48	109/20	23.04.2021	Gheorghe Todirean	primar	satul Trifăuți, raionul Soroca
49	98/08	08.04.2021	Simion Onofrei	primar	satul Zăicana, raionul

					Criuleni
50	94/11	08.04.2021	Anna Bratunova	consilier	municipiul Comrat
51	90/23	01.04.2021	Fiodor Topciu	primar	satul Tomai, raionul Ceadăr-Lunga
52	89/23	01.04.2021	Vladimir Tăbîrță	primar	satul Zăicani, raionul Rîșcani
53	88/23	01.04.2021	Valentina Ceaușceac	ex-primar	comuna Sîngerei Noi, raionul Sîngerei
54	66/22	12.03.2021	Roman Goloborodco	consilier local	satul Grigorievca, raionul Căușeni
55	63/10	09.03.2021	Pavel Barbos	primar	satul Fîrlădeni, raionul Hîncești
56	51/12	23.02.2021	Victor Topciu	consilier	satul Tomai, raionul Ceadăr-Lunga
57	22/22	22.02.2021	Daniel Țonu	primarul	satul Zâmbreni, raionul Ialoveni
58	47/04	19.02.2021	Vladimir Cîmpoeș	consilier	municipiul Comrat
59	46/04	19.02.2021	Valeriu Calalb	consilier	satul Cupcui, raionul Leova
60	44/24	16.02.2021	Sofia Jecova	primar	satul Cișmichioi, raionul Vulcănești
61	37/10	15.02.2021	Vasile Grosu	primar	satul Filipeni, raionul Leova
62	33/18	11.02.2021	Lilia Hîrbu	primar	comuna Ciolacu Nou, raionul Fălești
63	28/21	09.02.2021	Gheorghe Todirean	primar	satul Trifăuți, raionul Soroca
64	23/10	02.02.2021	Grigore Racu	consilier	satul Holercani, raionul Dubăsari
65	22/04	02.02.2021	Igor Topciu	consilier	satul Tomai, municipiul Comrat
66	21/04	02.02.2021	Petru Gherman	consilier	raionul Sîngerei
67	19/12	28.01.2021	Valeriu Popa	primar	orașul Sîngera, municipiul Chișinău
68	14/24	13.01.2021	Vasile Popovici	primar	comuna Bănești, raionul Telenești
69	11/22	12.01.2021	Mihail Munteanu	primar	satul Burlacu, raionul Cahul
70	04/11	11.01.2021	Svetlana Levi	consilier	satul Cupcui, raionul Leova
Anul 2020					
1	344/23	29.12.2020	Angela Ursachi	primar	satul Mateuți, raionul Rezina
2	318/15	23.12.2020	Gheorghe Guțu	consilier	comuna Ciorești, raionul Nisporeni
3	315/15	21.12.2020	Nicolae Andronic	ex-primar	satul Pașcani, raionul Hîncești
4	311/19	21.12.2020	Liviu Belitei	primar	comuna Bleșteni, raionul Edineț
5	299/21	15.12.2020	Eugenia Sîrghi	primar	satul Satul Nou, raionul Cimișlia

6	298/22	14.12.2020	Tamara Verejan	ex-primar	satul Scorțeni, raionul Telenești
7	287/21	04.12.2020	Elena Savițki	primar	satul Borogani, raionul Leova
8	283/21	03.12.2020	Constantin Leonte	primar	satul Andrușul de Jos, raionul Cahul
9	279/21	30.11.2020	Anatolie Mereanu	primar	satul Iordanovca, raionul Basarabeasca
10	277/19	30.11.2020	Iurie Potorac	primar	comuna Cuhurești de Jos, raionul Florești
11	272/10	18.11.2020	Ion Isac	primar	comuna Antonești, raionul Cantemir
12	270/06	18.11.2020	Ion Gusacinski	primar	satul Popeștii de Jos, raionul Drochia
13	244/20	02.11.2020	Gheorghe Pralea	ex-primar	satul Andrușul de Jos, raionul Cahul
14	241/06	28.10.2020	Vasile Ozun	primar	satul Bogzești, raionul Telenești
15	235/10	15.10.2020	Vasile Popovici	primar	comuna Bănești, raionul Telenești
16	227/19	30.09.2020	Valentin Cimpoș	primar	Orașul Basarabeasca
17	208/12	22.09.2020	Vitali Tatarciuc	primar	comuna Ilciovca, raionul Florești
18	162/04	03.08.2020	Tatiana Timofte	primar	comuna Buda, raionul Călărași
19	152/14	31.07.2020	Valentina Caicî	primar	satul Chiriet-Lunga, municipiul Comrat
20	135/08	18.07.2020	Vladimir Chirnev	primar	comuna Salcia, raionul Taraclia
21	132/21	17.07.2020	Svetlana Pasecinic	ex-consilier	Comuna Malinovscoe, raionul Rîșcani
22	121/12	30.06.2020	Svetlana Racul	primar	comuna Boșcana, raionul Criuleni
23	119/05	30.06.2020	Iurie Porcescu	primar	comuna Dumbrăvița, raionul Sîngerei
24	116/11	27.06.2020	Alexandru Botnari	primar	municipiul Hîncești
25	105/20	22.06.2020	Vasile Crudu	primar	satul Căbăiești, raionul Călărași
26	94/09	09.06.2020	Mihail Revenco	primar	satul Cupcui, raionul Leova
27	92/18	05.06.2020	Victor Mutruc	primar	satul Egoreni, raionul Soroca
28	75/14	19.05.2020	Vitalie Crangaci	primar	comuna Chirca, raionul Anenii Noi
29	74/11	19.05.2020	Gheorghi Sarî	viceprimar	municipiul Comrat
30	72/18	15.05.2020	Stanislav Nimerciuc	consilier	Comuna Vălcineț, raionul Ocnița
31	59/11	04.05.2020	Natalia Jovmir	primar interimar	comuna Cotiujenii Mari, raionul Șoldănești

32	47/10	26.03.2020	Ivan Scripnic	primar	comuna Ciorescu, municipiul Chişinău
33	46/19	25.03.2020	Serghei Rapcea	ex-preşedinte	raionul Anenii Noi
34	44/19	24.03.2020	Iurie Urzică	ex-preşedinte	raionul Rîşcani
35	26/12	25.02.2020	Grigore Repeşciuc	ex-primar	oraşul Căuşeni
36	30/15	10.02.2020	Valentina Şalamai	primar	comuna Călugăr, raionul Făleşti
37	313/15	31.01.2020	Oleg Gazea	primar	comuna Molovata Nouă, raionul Dubăsari
38	14/14	31.01.2020	Tatiana Revenco	ex-consilier	Satul Cupcui, raionul Leova
39	01/19	09.01.2020	Valeriu Lupan	primar	comuna Cuhureşti de Sus
Anul 2019					
1	138/18	13.12.2019	Vitalie Țiței	primar	satul Pociumbăuți, raionul Râșcani
2	134/04	10.12.2019	Nelea Slipenchi	ex-primar	satul Corbu, raionul Dondușeni
3	94/10	20.09.2019	Dumitru Ghimp	consilier	satul Colonița, municipiul Chişinău
4	91/13	18.09.2019	Nicolae Crudu	ex-primar	oraşul Durlești, municipiul Chişinău
5	89/09	12.09.2019	Gheorghi Sarî	viceprimar	municipiul Comrat
6	80/13	14.08.2019	Ioana Stoica	primar	comuna Porumbrei, raionul Cimişlia
7	77/10	30.07.2019	Zinaida Panainte	primar	satul Negrești, raionul Strășeni
8	76/10	24.07.2019	Grigore Repeşciuc	primar	oraşul Căuşeni
9	71/10	12.07.2019	Oleg Garizan	primar	satul Copceac, municipiul Comrat
10	66/10	20.06.2019	Andrian Svecla	primar	satul Olişcani, raionul Şoldăneşti
11	64/12	11.06.2019	Vasile Roşca	primar	satul Maximovca, raionul Anenii Noi
12	51/09	21.05.2019	Valentina Nadulişneac	primar	comuna Răcăria, raionul Rîşcani
13	47/10	23.04.2019	Gherasim Dubina	consilier	satul Olişcani, raionul Şoldăneşti
14	42/09	12.04.2019	Rodica Şchiopu	ex-primar	satul Ochiul Alb, raionul Drochia
15	34/10	18.03.2019	Victor Grosu	primar	comuna Dobruşa, raionul Şoldăneşti
16	16/08	15.02.2019	Petru Tarlev	primar	satul Başcalia, raionul Basarabeasca
17	15/08	14.02.2019	Grigore Munteanu	primar	comuna Negureni, raionul Teleneşti
18	11/04	07.02.2019	Leonid Țurcan	primar	comuna Mihălăşeni, raionul Ocnîța
19	09/04	06.02.2019	Dumitru Paladi	primar	satul Bumbăta, raionul Ungheni

Anul 2018					
1	35/04	17.12.2018	Simion Dărănuța	ex-primar	satul Tocuz, raionul Căușeni
2	33/04	07.12.2018	Gheorghe Cîrboba	primar	satul Cioc-Maidan, municipiul Comrat
3	29/04	29.11.2018	Alexandru Ambros	primar	municipiul Ungheni
4	23/04	24.10.2018	Alexandru Bujor	consilier	satul Singureni, raionul Rîșcani
5	22/04	23.10.2018	Valentina Ceaușceac	primar	comuna Sîngerei Noi, raionul Sîngerei
6	21/04	23.10.2018	Virgil Moloșag	primar	satul Singureni, raionul Rîșcani

Anexa nr. 2

Regimul conflictelor de interese: acte de constatare a lipsei încălcării în privința aleșilor locali

Anul 2024					
1	130/04	03.09.2024	Anațolie Cucu	consilier	orașul Rîșcani
2	82/32	13.06.2024	Valeriu Secrieru	consilier	municipiul Cahul
3	81/23	13.06.2024	Anton Vrabii	consilier	municipiul Cahul
4	80/16	11.06.2024	Ion Ștefăniță	consilier	municipiul Cahul
5	77/05	06.06.2024	Andrei Mihnea	consilier	municipiul Cahul
6	76/30	06.06.2024	Anațolie Gorea	consilier	municipiul Cahul
7	75/17	05.06.2024	Pavel Maximenco	consilier	municipiul Cahul
8	73/29	31.05.2024	Prascovia Chiosa	consilier	municipiul Cahul
9	27/25	19.02.2024	Mihail Balan	consilier	satul Brînzei, raionul Edineț
10	14/30	02.02.2024	Nina Cereteu	primar	orașul Drochia
Anul 2023					
1	133/26	22.09.2023	Fiodor Tipa	primar	satul Coșernița, raionul Criuleni
2	78/13	27.06.2023	Veaceslav Terentii	primar	comuna Căinari Vechi, raionul Soroca
3	41/19	11.04.2023	Nicolai Pacev	consilier	satul Joltai, municipiul Comrat
4	37/07	11.04.2023	Afanasii Cuțari	primar	satul Copanca, raionul Căușeni
5	23/26	24.02.2023	Victor Pasat	consilier	comuna Scumpia, raionul Fălești
6	22/20	22.02.2023	Valentin Guțan	primar	orașul Cricova, municipiul Chișinău
7	20/07	17.02.2023	Oleg Rotaru	primar	satul Pepeni, raionul Sîngerei
8	5/31	24.01.2023	Ludmila Polodiuc	consilier	municipiul Chișinău
Anul 2022					
1	343/04	12.12.2022	Gheorghe Iamandii	consilier	raionul Sîngerei
2	320/07	30.08.2022	Afanasi Chior	consilier	satul Cazaclia, raionul Ceadr Lunga
3	309/07	03.08.2022	Vladimir Cibotari	consilier	satul Zâmbreni, raionul Ialoveni

4	291/03	19.07.2022	Ion Țurcan	primar	satul Cuizăuca, raionul Rezina
5	278/04	29.06.2022	Ion Cheptene	consilier	satul Colonița, municipiul Chișinău
6	264/11	22.06.2022	Vasile Graur	consilier	satul Colonița, municipiul Chișinău
7	231/02	23.05.2022	Iurie Buga	primar	satul Miclești, raionul Criuleni
8	188/17	13.04.2022	Maria Octapenco	primar	satul Ochiul-Roșu, raionul Anenii Noi
9	158/16	30.03.2022	Mihail Țurcan	primar	satul Ermoclia, raionul Ștefan Vodă
10	134/27	23.03.2022	Denis Saviuc	consilier	raionul Cahul
11	116/04	15.03.2022	Gheorghe Odobescu	consilier	satul Mihailovca, raionul Cimișlia
12	113/09	14.03.2022	Rodelia Vasilcov	viceprimar	municipiul Edineț
13	79/29	28.02.2022	Grigore Munteanu	ex-primar	comuna Negureni, raionul Telenești
14	77/25	28.02.2022	Oleg Ogor	vicepreședinte	raionul Criuleni
15	76/21	28.02.2022	Nicolae Anghelenici	ex-consilier	Ghidighici, municipiul Chișinău
16	75/31	28.02.2022	Valeriu Ungureanu	consilier	satul Mereșeni, raionul Hîncești
17	29/26	28.01.2022	Andrei Silenco	consilier	orașul Rezina
18	26/17	26.01.2022	Igor Burcă	primar	satul Ciutulești, raionul Florești
19	18/20	24.01.2022	Andrei Buzovoi	consilier	comuna Pîrlița, raionul Ungheni
20	8/12	17.01.2022	Boris Marcoci	ex-consilier	municipiul Bălți
21	02/04	05.01.2022	Vladimir Țurcanu	consilier	orașul Sîngera, municipiul Chișinău
Anul 2021					
1	418/26	27.12.2021	Sergiu Brănzilă	consilier	orașul Sîngera, municipiul Chișinău
2	401/25	22.12.2021	Zinaida Panainte	ex-primar	satul Negrești, raionul Strășeni
3	390/24	10.12.2021	Grigore Nichiforeac	consilier	Hiliuți, raionul Fălești
4	385/21	10.12.2021	Ion Calalb	consilier	satul Cupcui, raionul Leova
5	375/29	24.11.2021	Victoria Dercaci	consilier	orașul Sîngera, municipiul Chișinău
6	365/17	28.10.2021	Radu Vîrlan	primar	satul Milești, raionul Nisporeni
7	357/25	28.10.2021	Elena Triboi	vicepretor	Sectorul Ciocana, Municipiul Chișinău
8	353/14	28.10.2021	Leonid Bîrcă	consilier	satul Bulboaca, raionul Anenii Noi
9	334/26	18.10.2021	Petru Demian	consilier	satul Sagaidac, raionul Cimișlia
10	302/09	17.09.2021	Nicolai Carapirea	primar	satul Baurci, raionul Ceadăr-Lunga

11	288/11	15.09.2021	Grigore Pleșca	primar	satul Visoca, raionul Soroca
12	287/11	15.09.2021	Alexandru Curmei	primar	satul Vălcineț, raionul Călărași
13	270/18	19.08.2021	Tudor Istrati	primar	satul Răuțel, raionul Fălești
14	260/12	16.08.2021	Tatiana Ivanova	consilier	satul Grigorievca, raionul Căușeni
15	246/16	06.08.2021	Vasile Mărăndici	ex-primar	satul Crășnășeni, raionul Telenești
16	244/08	06.08.2021	Raisa Vacari	primar	comuna Pervomaiscoe, raionul Drochia
17	242/08	06.08.2021	Gheorghe Sarî	viceprimar	municipiul Comrat
18	239/04	05.08.2021	Zaharia Cheptene	consilier	satul Colonița, municipiul Chișinău
19	231/11	23.07.2021	Mariana Tofan	consilier	satul Colonița, municipiul Chișinău
20	230/11	23.07.2021	Eugenia Procop	consilier	satul Colonița, municipiul Chișinău
21	226/24	16.07.2021	Ivan Rusu	consilier	satul Cușmirca, raionul Șoldănești
22	225/24	16.07.2021	Ion Leucă	ex-președinte	raionul Glodeni
23	222/20	13.07.2021	Serghei Suciu	consilier	satul Limbenii Noi, raionul Glodeni
24	220/04	13.07.2021	Vasile Secrieru	președinte	raionul Rîșcani
25	219/04	13.07.2021	Mircea Brenici	consilier	satul Colonița, municipiul Chișinău
26	216/12	12.07.2021	Viorica Scurtu	consilier	satul Colonița, municipiul Chișinău
27	213/04	05.07.2021	Constantin Foiu	consilier	satul Colonița, municipiul Chișinău
28	211/04	30.06.2021	Vasile Lupu	vicepreședinte	raionul Ungheni
29	194/15	21.06.2021	Gîncu Larisa	primar	satul Redi-Cereșnovăț, raionul Soroca
30	185/04	15.06.2021	Valeriu Ghelan	primar	satul Recea, raionul Rîșcani
31	180/22	09.06.2021	Ilie Izman	consilier	raionul Dubăsari
32	82/15	30.03.2021	Vasilisa Velixar	președinte	raionul Vulcănești
33	80/09	30.03.2021	Gheorghe Antoniu	primar	satul Cupcui, raionul Leova
34	69/17	16.03.2021	Maria Marinuță	consilier	Holercani, raionul Dubăsari
35	56/04	26.02.2021	Anatoli Uzun	primar	satul Cazaclia, raionul Ceadăr-Lunga
36	54/08	25.02.2021	Maria Ghelan	primar	orașul Căinari, raionul Căușeni
37	07/11	11.01.2021	Fiodor Tipa	primar	satul Coșernița, raionul Criuleni
Anul 2020					
1	312/19	21.12.2020	Afanasi Chior	consilier	satul Cazaclia, raionul Ceadăr-Lunga

2	294/22	11.12.2020	Valeriu Rață	primar	satul Bardar, raionul Ialoveni
3	211/19	23.09.2020	Grigore Cobzac	ex-președinte	raionul Hîncești
4	185/05	25.08.2020	Ghenadie Buza	ex-președinte	raionul Hîncești
5	55/12	04.05.2020	Iurie Borta	consilier	satul Costești, raionul Ialoveni
6	16/04	03.02.2020	Piotr Pușcari	președinte	raionul Basarabeasca

Anexa nr. 3

Lista aleșilor locali cărora li s-a aplicat interdicția de a ocupa aceeași funcție

1	Baltag Ecaterina	consilier	raionul Căușeni
2	Bujor Alexandru	consilier	satul Singureni, raionul Rîșcani
3	Ceaușceac Valentina	ex-primar	comuna Sîngerei Noi, raionul Sîngerei
4	Cimpoeș Valentin	primar	Orașul Basarabeasca
5	Crețu Victor	ex-primar	comuna Cuhureștii de Jos, raionul Florești
6	Donțu Anatolie	primar	orașul Căușeni
7	Gherasim Dubina	consilier	satul Olișcani, raionul Șoldănești
8	Gherman Petru	consilier	raionul Sîngerei
9	Goloborodco Roman	consilier local	satul Grigorievca, raionul Căușeni
10	Isac Ion	primar	comuna Antonești, raionul Cantemir
11	Jovmir Natalia	primar interimar	comuna Cotiujenii Mari, raionul Șoldănești
12	Leoarda Ioana	ex-primar	satul Sagaidac, raionul Cimișlia
13	Majar Veaceslav	consilier	comuna Țîntăreni, raionul Anenii Noi
14	Malfi Oleg	consilier	raionul Căușeni / satul Fîrlădeni, raionul Căușeni
15	Moloșag Virgil	primar	satul Singureni, raionul Rîșcani
16	Munteanu Grigore	ex-primar	satul Negureni, raionul Telenești
17	Nimerciuc Stanislav	consilier	Comuna Vălcineț, raionul Ocița
18	Panainte Zinaida	primar	satul Negrești, raionul Strășeni
19	Pasecinic Svetlana	ex-consilier	Comuna Malinovscoe, raionul Rîșcani
20	Popovici Vasile	primar	comuna Bănești, raionul Telenești
21	Racu Grigore	consilier	satul Holercani, raionul Dubăsari
22	Rapcea Serghei	ex-președinte	raionul Anenii Noi
23	Repeșciuc Grigore	ex-primar	orașul Căușeni
24	Revenco Tatiana	ex-consilier	Satul Cupcui, raionul Leova
25	Roșca Vasile	primar	satul Maximovca, raionul Anenii Noi
26	Schimbător Zinovia	consilier local	comuna Codreni, raionul Cimișlia
27	Stoica Ioana	primar	comuna Porumbrei, raionul Cimișlia
28	Svecla Andrian	primar	satul Olișcani, raionul Șoldănești
29	Tiron Dumitru	consilier	satul Vișniovca, raionul Cantemir
30	Verejan Tamara	ex-primar	satul Scorțeni, raionul Telenești